

ЗМІСТ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Станіслав Андрійович БОРИС,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0009-0004-6593-0804>*

Забезпечення ефективного фінансового контролю за діяльністю правоохоронних органів напряду залежить від якості та повноти регулювання суспільно-правових відносин, що при цьому виникають, нормами права. Термін «регулювання» походить від латинського слова «regula» (норма, мірило, процес упорядкування тощо) та розкривається в тлумачних словниках української мови, як: 1) спрямування руху, управління розвитком з метою приведення об'єкта у відповідність встановленому порядку, системі тощо; 2) впорядкування чогось, керівництво чимось, підпорядкування відповідним правилам, певній системі [1, с.1020-1021].

Зміст категорії «правове регулювання» знаходить широкого опрацювання в юридичній літературі – статтях, монографіях, дисертаційних дослідженнях тощо. Наприклад, авторський колектив шеститомної Юридичної енциклопедії розглядає регулювання, як один з ключових засобів впливу держави на суспільні відносини з метою їх упорядкування в інтересах людини, суспільства і держави [2, с.40–41]. В.К. Гіжевський, В.В. Гловченко, В.С. Ковальський пропонують тлумачити правове регулювання як здійснюваний державою за допомогою всіх юридичних засобів владний вплив на суспільні відносини з метою їх упорядкування, закріплення, охорони й розвитку, а також впливу на поведінку та свідомість громадян шляхом проголошення їх прав та обов'язків, встановлення певних дозволів та заборон, затвердження певних правових актів тощо [3, с.369]. За розумінням Л.О. Макаренка правове регулювання – це аспект дії права, що визначає його спеціально-юридичний вплив на поведінку адресатів. «У результаті правового регулювання формується юридична основа та визначаються орієнтири для організації діяльності суб'єктів. Дія права в процесі його регулятивного впливу охоплює спеціальну діяльність держави, пов'язану з виробленням правових приписів та визначенням механізму їх реалізації, а також з діяльністю учасників суспільних відносин, що реалізують правові приписи та узгоджують свою поведінку з правом», – пише вчена [4, с.11].

Натомість, С.М. Яровий концентрує свою увагу на специфічних ознаках наведеної категорії до яких вважає доцільним віднести: по-перше, правове регулювання являє собою різновид соціального регулювання, управління; по-друге, за його допомогою відносини поміж

суб'єктами набувають певну правову форму, тобто в юридичних нормах держава в обличчі своїх уповноважених органів вказує на межі можливої і необхідної поведінки; по-третє, правове регулювання має конкретний характер, адже завжди пов'язане з конкретними відносинами; по-четверте, воно має цілеспрямований характер – спрямоване на забезпечення законних інтересів учасників суспільних відносин; по-п'яте, здійснюється за допомогою правових засобів, які забезпечують його ефективність; по-шосте, гарантує доведення змісту норм права до реалізації його у відповідних суспільних відносинах [5, с.153].

Аналізуючи в своїй дисертаційній роботі різні підходи до визначення змісту та значення правового регулювання А.М. Куліш зробив висновок, що це «здійснюваний в інтересах суспільства за допомогою норм права вплив на поведінку учасників суспільних відносин з метою встановлення й упорядкування останніх». Правове регулювання в різних сферах суспільного життя має свої особливості та специфічне вираження, що визначаються його предметом та методом. Предмет правового регулювання, вважає науковець – це все розмаїття суспільних відносин, які змінюються відповідно до конкретно-історичних умов, що регулює право, а метод – сукупність способів впливу норм даної галузі права на поведінку людей, на врегульовані цією галуззю суспільні відносини [6, с.59-60].

Таким чином, представлені вище наукові позиції дають підстави констатувати, що правове регулювання фінансового контролю за діяльністю правоохоронних органів – це цілеспрямований вплив норм права, закріплених у законодавстві України, на суспільні відносини, що виникають у процесі організації та здійснення фінансового контролю за їх діяльністю, спрямований на забезпечення законності, впорядкованості та ефективності відповідних процесів. Тож, метою правового регулювання є упорядкування безпосередньо суспільно-правових відносин згідно із вимогами юридичних документів, а також поведінки їх учасників. При цьому, категорія має складний внутрішній механізм, який забезпечує її прикладну дію. Зазначене показує комплексність і широту проблеми правового регулювання фінансового контролю правоохоронних органів та необхідність проведення подальших наукових дослідів.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Укладач В.Т. Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ Перун, 2002. 1440 с.
2. Юридична енциклопедія: в 6 т. Т. 5: П–С. редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: Українська енциклопедія, 2003. 736 с.
3. Популярна юридична енциклопедія. Кол. авт.: В. К. Гіжевський, В. В. Гловченко, В. С. Ковальський (кер) та ін. К. : Юрінком Інтер, 2002. 528 с.
4. Макаренко Л.О. Теоретичні закономірності дії правових приписів: автореф... дис... канд. юрид. наук. : 12.00.01. Київ: Національна академія наук України Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. 2004. 16 с.

5. Яровий С.М. Організаційно-правове забезпечення виховної роботи в закладах освіти МВС України: дис... канд. юрид. наук. : 12.00.07. Харків: Національний університет внутрішніх справ. 2003. 204 с.

6. Куліш А.М. Організаційно-правове забезпечення статусу працівників податкової міліції України: дис... канд. юрид. наук. : 12.00.07. Харків: Національний університет внутрішніх справ. 2003. 177 с.